

KONFERENCE V BERLÍNĚ (POSTUPIMI)

BERLÍN, 2. SRPNA 1945

Dne 17. července 1945 sešli se na konferenci v Berlíně prezident Spojených států amerických Harry Truman, předseda Rady lidových komisařů Svazu sovětských socialistických republik generálissimus J. V. Stalin a ministerský předseda Velké Británie Winston S. Churchill spolu s p. Clementem R. Attleem. Doprovázeli je ministři zahraničních věcí tří vlád, James F. Byrnes, V. M. Molotov a Anthony Eden s náčelníkem hlavních štábů a jinými poradci.

Mezi 17. a 25. červencem bylo devět schůzí. Konference byla pak přerušena na dva dny, než byly vyhlášeny výsledky všeobecných voleb ve Velké Británii. Dne 28. července se pan Attlees vrátil na konferenci jako ministerský předseda, doprovázen novým státním tajemníkem pro zahraniční věci Ernestem Bevinem. V jednání se pokračovalo ještě čtyři dny. Po dobu trvání konference se konaly pravidelné schůze šéfů vlád, doprovázených ministry zahraničních věcí, jakož i schůze ministrů zahraničních věcí samotných. Komise určené ministry zahraničních věcí pro předběžné přezkoumání otázek předložených konferenci, se rovněž scházely denně. Schůze konference se konaly v Cecilienhofu u Postupimi. Konference skončila dne 2. srpna 1945.

Byla učiněna důležitá rozhodnutí a byly sjednány důležité dohody. Byly vyměněny názory na mnoho jiných otázek a ve zkoumání těchto otázek bude pokračovat Rada zahraničních ministrů ustanovená konferencí.

President Truman, generalissimus Stalin a ministerský předseda Attlee opouštějí konferenci, která upevnila svazky mezi třemi vládami a rozšířila pole jejich spolupráce a porozumění, s posilněnou důvěrou, že jejich vlády a národy, spolu s ostatními spojenými národy, zajistí sjednání spravedlivého a trvalého míru.

PROTOKOL O JEDNÁNÍCH BERLÍNSKÉ KONFERENCE

Berlínská konference tří šéfů vlád SSSR, Spojených států a Spojeného království, která se konala od 17. července do 2. srpna 1945, došla k těmto závěrům:

I. ZŘÍZENÍ RADY ZAHRANIČNÍCH MINISTRŮ

1. Konference dospěla k níže uvedené dohodě o zřízení Rady zahraničních ministrů, která má provést přípravné práce nutné pro mírové uspořádání:
 - (a) Bude zřízena Rada, složená z ministrů zahraničních věcí, Spojeného království, Svazu sovětských socialistických republik, Číny, Francie a Spojených států.

- (b) • Rada se bude scházet zpravidla v Londýně, kde bude trvalé sídlo společného sekretariátu, který Rada utvoří. Každý ze zahraničních ministrů bude provázen náměstkem vyšší hodnosti, řádně zmocněného k pokračování v pracích Rady za nepřítomnosti svého zahraničního ministra, a malým štábem technických poradců.
- První schůze Rady se bude konati v Londýně, kde bude trvalé sídlo, nejpozději do 1. září 1945. Schůze se mohou konati podle společné dohody i v jiných hlavních městech, bude-li tak čas od času ujednáno.
- (c) • Bezprostředním důležitým úkolem, kterým bude Rada pověřena, je připravit mírové smlouvy s Itálií, Rumunskem, Bulharskem a Finskem, aby mohly být předloženy Spojeným národům, a navrhnout řešení územních otázek, vyplývajících z ukončení války v Evropě. Rada bude použito pro přípravu mírového uspořádání Německa, které bude přijato německou vládou, až bude vytvořena vláda k tomuto úkolu způsobilá.
- K provedení každého z těchto úkolů bude Rada složena ze členů zastupujících ty státy, které podepsaly kapitulaci podmínky uložené dotyčnému nepřátelskému státu. Pro účely mírového uspořádání s Itálií bude Francie považována za signatáře kapitulaci podmínek pro Itálii. Jiní členové budou případ od případu přizváni k účasti, když se budou projednávat otázky přímo jich se týkající.
- Jiné otázky mohou být čas od času předkládány Radě dohodou mezi členskými státy.
- (d) • Kdykoli Rada zkoumá otázku, na které má stát v ní nezastoupený přímý zájem, měl by být dotyčný stát vyzván, aby vyslal zástupce, který se zúčastní rokování o dotyčné otázce a jejího zkoumání.
- Rada může přizpůsobit svůj postup každé zvláštní otázce, kterou projednává. V některých případech může vést své vlastní předběžné jednání dříve, než se jiné zainteresované státy účastní. V jiných případech může Rada svolat oficiální konferenci států nejvíce zainteresovaných na vyřešení speciální otázky.
- (e) Bylo dohodnuto, že každá ze tří vlád zašle vládám Číny a Francie pozvání stejného znění, aby schválily text a připojily se k nim při zřizování Rady. Text schváleného pozvání zní takto:

RADA ZAHRANIČNÍCH MINISTRŮ

Návrh na pozvánku stejného znění, která má být rozeslána odděleně každou ze tří vlád vládám Číny a Francie:

„Vlády Spojeného království, Spojených států amerických a SSSR, považují za nutné bezodkladně zahájit nutnou přípravou práci pro mírové uspořádání Evropy. Za tím účelem se dohodly, že bude zřízena Rada zahraničních

ministrů pěti velmocí, která by připravila mírové smlouvy s evropskými nepřátelskými státy, aby mohly být předloženy Spojeným národům. Rada má být dále pověřena, aby navrhla úpravu nevyřešených územních otázek v Evropě a aby jednala o každé jiné věci, kterou by se členské vlády případně dohodly jí předložiti.“

Text přijatý třemi vládami zní:

„V dohodě s vládami Spojených států a SSSR, vládou Jeho Veličenstva ve Spojeném království a vládou SSSR, zasílá vláda Spojených států, Spojené království a Sovětská vláda vládě Číny (Francie) srdečné pozvání, aby přijala výše uvedený text a zúčastnila se zřízení Rady. Vláda Jeho Veličenstva, vláda Spojených států a Sovětská vláda přikládají velikou důležitost účasti čínské (francouzské) vlády na navržených ujednáních a doufají, že obdrží brzkou a příznivou odpověď na toto pozvání.“

- Zřízení Rady zahraničních ministrů pro zvláštní úkoly uvedené v textu nepředjudikuje Krymskou dohodu, podle které se mají konat periodické porady mezi ministry zahraničních věcí Spojených států, Svazu sovětských socialistických republik a Spojeného království.
- Konference zkoumala také postavení Evropské poradní komise ve světle dohody o utvoření Rady zahraničních ministrů. S uspokojením bylo konstatováno, že Komise se dobře zhostila svých hlavních úkolů tím, že vypracovala doporučení o podmínkách bezpodmínečné kapitulace Německa, o okupačních pásmech v Německu a v Rakousku a o mezispojenecké kontrolní soustavě v těchto zemích. Konference měla za to, že další podrobná práce týkající se koordinace spojenecké politiky, pokud jde o kontrolu Německa a Rakouska, případně v budoucnosti do pravomoci Kontrolní rady v Berlíně a Spojenecké komise ve Vídni. V důsledku toho bylo doporučeno rozpuštění Evropskou poradní komisi.

II. ZÁSADY UPRAVUJÍCÍ NAKLÁDÁNÍ S NĚMECKEM V POČÁTEČNÍM OBDOBÍ KONTROLY

A. Politické zásady

- V souhlase s dohodou o kontrolním ústrojí v Německu vykonávají moc v Německu nejvyšší podle instrukcí svých vlád vrchní velitelé ozbrojených sil Spojených států, Spojeného království, Svazu sovětských socialistických republik a Francouzské republiky ve své funkci členů Kontrolní rady, a to každý ve svém pásmu a také společně ve věcech týkajících se Německa jako celku.
- Pokud to bude prakticky proveditelné, má být jednotně zacházeno s německým obyvatelstvem v celém Německu.

3. Cíle okupace Německa, kterými se má Kontrolní rada řídit jsou:
- I. úplné odzbrojení a demilitarizace Německa a odstranění nebo kontrola veškerého německého průmyslu, jehož by bylo možno použít pro válečnou výrobu. Za tím účelem
 - a) všechny německé pozemní, námořní a letecké zbrojené síly Německa, formace SS, SA, SD a gestapo se všemi svými organizacemi, stáby a institucemi, zahrnujíc v to hlavní štáb, důstojnický sbor, záložní sbor, vojenské školy, organizace vojenských vysloužilců a jiné vojenské a polovojskové formace, zároveň se všemi kluby a spolky, přispívajícími k udržování německých vojenských tradic na živu, budou úplně a definitivně zrušeny takovým způsobem, aby se na trvalo předešlo obnovení a reorganizaci německého militarismu a nacismu;
 - b) všechny zbraně, náboje a válečný materiál, stejně jako specializované prostředky k jejich výrobě, musí být dány k dispozici spojencům nebo zničeny. Udržování a výroba všeho letectva a všech zbraní, střeliva a válečného materiálu bude zakázána;
 - II. přesvědčiti německý lid, že utrpěl úplnou vojenskou porážku a že se nemůže vyhnouti odpovědnosti za to, co na sebe uvalil. Poněvadž jeho vlastní bezohledný způsob válčení a fanatický nacistický odpor zničil německé hospodářství a učinily nevyhnutelnými zmatek a utrpení;
 - III. zničit národně socialistickou stranu a připojené organizaci, které jsou k ní přidružené nebo které jsou pod její kontrolou, odstranit všechny nacistické instituce, zajistiti, aby nebyly v žádné formě obnoveny a znemožniti jakoukoli nacistickou a militaristickou činnost nebo propagandu;
 - IV. připravit konečnou obnovu německého politického života na demokratické základně a eventuální pokojnou spolupráci Německa v mezinárodním životě.
4. Všechny německé zákony, které vytvořily základ Hitlerova režimu nebo zavedly diskriminaci na základě rasy, vyznání nebo politického přesvědčení, musí být zrušeny. Nesmí se trpěti žádná diskriminace, ať v ohledu právním, správním nebo jiném.
5. Váleční zločinci a všichni, kdož se zúčastnili plánování nebo provádění nacistických podniků, které nesly s sebou krutosti neb válečné zločiny, nebo je měly za následek, musí být zatčeni a souzeni. Nacističtí vůdcové, vlivní stoupenci nacistické strany a vysokí úředníci nacistických organizací a institucí, jakož i všechny jiné osoby, nebezpečné okupaci nebo jejím účelům, musí být zatčeni a intervenováni.
6. Všichni členové nacistické strany, kteří se zúčastnili její činnosti v míře většiny než je pouhá nominální příslušnost, a všechny ostatní osoby nepřátelské spojeneckým účelům, musí být odstraněny z veřejných nebo poloveřejných služeb

- a z odpovědných míst v důležitých soukromých podnicích. Takové osoby budou nahrazeny osobami, které jsou pro své politické a mravní kvality považovány za schopné přispěti k rozvoji opravdových demokratických institucí v Německu.
7. Německá výchova má být kontrolována, aby byly úplně vyloučeny nacistické a militaristické doktríny a aby byl umožněn úspěšný rozvoj demokratických idejí.
 8. Soudnictví bude reorganizováno ve shodě se zásadami demokracie, spravedlnosti podle zákona o rovnosti práv pro všechny občany bez rozdílu rasy, národnosti nebo náboženství.
 9. Vláda v Německu má směřovati k decentralizaci politické struktury a k rozvoji místní odpovědnosti. Za tím účelem
 - I. musí být obnovena místní samospráva v celém Německu podle demokratických zásad, zvláště prostřednictvím zvolených rad, a to tak rychle, jak to dovolí vojenská bezpečnost a cíle vojenské okupace;
 - II. budou povoleny a povzbuzovány všechny demokratické politické strany, s právem shromažďovacím a právem veřejné diskuse v celém Německu;
 - III. zásady zastupování a voleb budou zavedeny do krajské, zemské a státní správy tak rychle, jak může být ospravedlněno úspěšným uplatněním těchto zásad v místní samosprávě;
 - IV. prozatím nebude utvořena ústřední německá vláda. Budou však zřízeny některé existenčně nutné centrální německé správní úřady, v čele se státními sekretáři, zvláště v oboru financí, dopravy, komunikací, zahraničního obchodu a průmyslu. Tyto úřady budou působiti pod vedením Kontrolní rady.
 10. S výhradou nutnosti zachovat vojenskou bezpečnost bude povolena svoboda slova, tisku, náboženství a budou respektovány náboženské instituce. Rovněž s výhradou zachování vojenské bezpečnosti bude dovoleno tvoření svobodných odborových organizací.

B. Hospodářské zásady

11. Aby byl zničen válečný potenciál Německa, bude zakázána a zamezena výroba zbraní, střeliva a válečné výzbroje, jakož i všech typů letadel a námořních lodí. Výroba kovů, chemických výrobků, strojů a jiných věcí přímo potřebných pro válečné hospodářství bude přísně kontrolována a omezena na schválené potřeby Německa v poválečné mírové době, aby bylo dosaženo cílů uvedených v odstavci 15. Výrobní schopnost nepotřebná pro povolenou výrobu, bude odstraněna v soulase s reparačním plánem, doporučeným Spojeneckou reparační komisí a schváleným zúčastněnými vládami, anebo, nebude-li odstraněna, musí být zničena.

12. V nejkratší proveditelné době bude německé hospodářství decentralizováno, aby bylo odstraněno nynější přílišné soustředění hospodářské moci, jehož předpoklady jsou zejména kartely, syndikáty, trusty a jiná uspořádání monopolní povahy.
13. Při organizaci německého hospodářství musí být kladen hlavní důraz na rozvoj zemědělství a mírového domácího průmyslu.
14. Po dobu okupace má být s Německem nakládáno jako s jednotným hospodářským celkem. Za tímto účelem bude postupováno společně, pokud jde o
 - a) hornictví a výrobu průmyslovou i její rozvržení;
 - b) zemědělství, lesnictví a rybníkářství;
 - c) mzdy, ceny a příděly;
 - d) dovozní a vývozní program pro Německo jako celek;
 - e) měnu a bankovníctví, ústřední daně a cla;
 - f) reparace a odstranění průmyslového válečného potenciálu;
 - g) doprava a komunikace.

Při provádění této politiky bude brán zřetel na různost místních poměrů tam, kde to okolnosti vyžadují.

15. Spojenecký dozor bude uvalen na německé hospodářství, avšak jen v míře potřebné k tomu, aby
 - a) byly provedeny programy průmyslového odzbrojení a demilitarizace, reparací a schváleného vývozu a dovozu;
 - b) byly zajištěny výroba a udržování dodávek a služeb nutných k uspokojování potřeb okupačních armád a zavlčených osob v Německu, která by nepřesahovala průměrnou životní úroveň v evropských zemích. (Pod evropskými zeměmi se míní všechny evropské země, kromě Spojeného království a z.);
 - c) způsobem určeným Kontrolní radou bylo zajištěno spravedlivé rozdělování nezbytného zboží mezi jednotlivá pásma tak, aby bylo vytvořeno vyrovnané hospodářství v celém Německu a snížena potřeba dovozu;
 - d) německý průmysl a všechny mezinárodní hospodářské a finanční transakce včetně vývozu a dovozu byly kontrolovány za tím účelem, aby Německu bylo znemožněno rozvíjetí válečný potenciál a aby bylo dosaženo ostatních zde uvedených úkolů;
 - e) byly kontrolovány všechny veřejné německé nebo soukromé vědecké organizace, výzkumné a zkušební instituce, laboratoře atd., souvisící s hospodářskou činností.
16. Při uvalení a udržování hospodářského dozoru, uvedeného Kontrolní radou, bude vytvořeno německé správní zařízení a německé úřady budou požádány, aby v nejvyšší proveditelné míře vyhlásily a převzaly provádění tohoto dozoru.

Tímto způsobem má německý národ dojít k přesvědčení, že nese odpovědnost za provádění tohoto dozoru a jakékoliv jeho zhroucení. Každý německý dozor, který by směřoval proti účelům okupace, bude zakázán.

17. Budou učiněny co nejrychlejší kroky
 - a) ku provedení nezbytných oprav v dopravě;
 - b) ke zvýšení uhelné těžby;
 - c) k nejvyššímu možnému zvýšení zemědělské výroby;
 - d) k provedení nejnaléhavějších oprav obytných domů a obecně užitečných podniků.
18. Kontrolní rada učiní vhodné kroky, aby prováděla dozor a měla dispoziční právo nad majetkem, který vlastní Němci v zahraničí, pokud takové jmění není už pod dozorem Spojených národů, které se zúčastnily války proti Německu.
19. Placení reparací by mělo ponechat německému národu dosti zdrojů, aby mohli žít bez zahraniční pomoci. Při vypracování hospodářského rozpočtu Německa musí být postaráno o prostředky na zaplacení dovozu schváleného Kontrolní radou pro Německo. Výtěžků vývozu z běžné výroby a ze zásob bude v první řadě použito na zaplacení takového dovozu. Tato klausule se nevztahuje na zařízení a výrobky uvedené v odstavcích 4.a) a 4.b) dohody o reparacích.

III. NĚMECKÁ REPARACE

1. Reparačním nárokům SSSR bude vyhověno odvozem ze sovětského okupačního pásma v Německu a z vhodného německého zahraničního majetku.
2. SSSR se zavazuje, že uspokojí polské reparační nároky ze svého vlastního reparačního podílu.
3. Reparační požadavky Spojených států, Velké Británie a jiných zemí, majících právo na reparace, budou uhrazeny ze západních okupačních pásem a z vhodného německého zahraničního majetku.
4. Kromě reparací, které si SSSR vezme z vlastního okupačního pásma, dostane navíc ze západních pásem:
 - a) 15 % takového použitelného a úplného provozního průmyslového zařízení, především z metalurgického, chemického a strojírenského průmyslu, které není nezbytné pro německé mírové hospodářství a má být odvezeno ze západních pásem německých výměnou za stejnou hodnotu potravin, uhlí, potaše, zinku, stavebního dřeva, hliněných výrobků, naftových produktů a takového jiného zboží, jaké bude sjednáno.
 - b) 10 % takového průmyslového zařízení, které není nezbytné pro německé mírové hospodářství a jež má být odvezeno ze západních pásem za tím účelem, aby bylo odevzdáno sovětské vládě na reparační účet bez zaplacení

nebo výměny jakéhokoli druhu. Odvezení takového zařízení jak je uvedeno pod a) a b) se uskuteční současně.

5. Množství zařízení, jež má být odvezeno ze západních pásem na účet reparací, musí být určeno nejpozději do 6 měsíců od dnešního dne.
6. S odvozem provozního průmyslového zařízení má se započítati co nejdříve a odvoz má být ukončen do dvou let ode dne, kdy dojde k určení podle bodu 5. S dodávkami zboží podle odstavce 4. a) má být započato co nejdříve a tyto mají být uskutečněny SSSR v dohodnutých splátkách do pěti roků ode dne této dohody. Množství a druh provozního průmyslového zařízení, které není nepostradatelné pro německé mírové hospodářství a tudíž vhodné pro reparace, určí Kontrolní rada podle směrnic stanovených Spojeneckou reparační komisí za účasti Francie, s výhradou konečného schválení velitele pásma, z něhož zařízení má být odvezeno.
7. Dříve než bude určeno celkové množství zařízení, jež má být odvezeno, budou dodávky zařízení prováděny zálohově na konto provozního zařízení, které bude určeno pro odvoz postupem stanoveným v poslední větě odstavce 6.
8. Sovětská vláda se zříká všech reparačních nároků, pokud jde o akcie těch německých podniků, které leží v západních okupačních pásmech, stejně tak jako německého zahraničního majetku ve všech státech, vyjímajíc ty, jež jsou uvedeny v odstavci 9.
9. Vlády Velké Británie a Spojených států vzdávají se všech reparačních nároků, pokud jde o akcie německých podniků nacházejících se ve východním okupačním pásmu Německa, jakož i německého zahraničního majetku v Bulharsku, Finsku, Maďarsku, Rumunsku a východním Rakousku.
10. Sovětská vláda nečiní si nároků na zlato zabavené Spojeneckými vojsky v Německu.

IV. OPATŘENÍ TÝKAJÍCÍ SE NĚMECKÉHO VÁLEČNÉHO A OBCHODNÍHO LODSTVA

A

Byly dohodnuty tyto zásady pro rozdělení německého loďstva:

1. Celková síla německého povrchového loďstva, s výjimkou lodí potopených a lodí převzatých Spojeneckými národy, avšak čítajíc v to lodě, které se staví nebo opravují, bude rozdělena rovným dílem mezi SSSR, Spojené království a Spojené státy.
2. Lodmi, které se staví nebo opravují, jsou míněny lodě, jejichž postavení nebo oprava může být dokončena během 3 až 6 měsíců, podle typu lodě. Zda lodě,

kteří jsou ve stavbě nebo opravě, budou dohotoveny nebo opraveny bude rozhodnuto technickou komisí, ustanovenou třemi mocnostmi, o níž se děje zmínka níže, při čemž platí zásada, že jejich dohotovení nebo oprava musí být dokončena ve výše uvedené lhůtě, bez jakéhokoliv zvýšení odborných pracovních sil v německých loděnicích a aniž by bylo dovoleno znovuotevřítí nějaké německé loděnice nebo s nimi spojený průmysl. Datem dokončení se rozumí datum, kdy loď bude sto poprvé vyplouti, nebo podle mírového měřítko je tím míněno obvyklé datum, kdy loď byla loděnicí dodána vládě.

3. Většina německého podmořského loďstva bude potopena. Bude zachováno ne více než 30 ponorek, které budou rozděleny rovným dílem mezi SSSR, Spojené království a Spojené státy k pokusným a technickým účelům.
4. Veškerá výzbroj, střelivo a zásoby pro německá loďstva, náležející k lodím odevzdaným podle odstavce 1. a 3. shora, budou odevzdány velmocím, které získávají takové lodě.
5. Mezi třemi velmocemi je shoda v tom, že utvoří tripartitní námořní komisi, skládající se ze dvou zástupců za každou vládu, doprovázených příslušným personálem, která předloží sjednaná doporučení o přidělení určitých německých válečných lodí třem vládám a bude projednávatí ostatní podrobnosti vyplývající z ujednání tří vlád týkající se německého loďstva. Komise bude konatí své první zasedání nejpozději 15. srpna 1945 v Berlíně, kde bude její sídlo. Každá delegace v komisi bude mítí na základě vzájemnosti právo prohlédnouti si německé válečné lodě, ať se nacházejí kdekoli.
6. Tři vlády jsou zajedno v tom, že převod lodí a to i těch lodí, které jsou ve stavbě a v opravě, bude ukončen co možná nejdříve, avšak nejpozději do 15. února 1946. Komise bude předkládat 14 denní zprávy, čítajíc v to návrhy na postupné přidělování lodí, jakmile se na nich usnese.

B

Byly dohodnuty tyto zásady pro rozdělení německého obchodního loďstva.

1. Německé obchodní loďstvo, které se vzdalo třem mocnostem, ať se nachází kdekoli, bude rovnoměrně rozděleno mezi SSSR, Spojené království a Spojené státy. Skutečný převod lodí na příslušné státy bude proveden jakmile to bude prakticky možné po ukončení války s Japonskem. Spojené království a Spojené státy přenechají ze svého podílu na německých obchodních lodích patřičné množství ostatním spojeneckým státům, jejichž obchodní loďstvo utrpělo vysoké ztráty ve společném boji proti Německu, s výjimkou Polska, jemuž Sovětský svaz přenechá část svého podílu.

2. Přidělování, opatření mužstvem a operace těchto lodí, budou do konce války s Japonskem spadati do příslušnosti a podléhat pravomoci Společného úřadu pro uspořádání plavby a Spojeného námořního úřadu.
3. I když skutečný převod lodí bude odložen až do ukončení války s Japonskem, pořídí tripartitní lodní komise inventář a ocení všechny lodě, které jsou k dispozici a doporučí přesné rozdělení podle odstavce 1.
4. Německé vnitrozemské a pobřežní lodě, které spojenecká Kontrolní rada pro Německo uzná za nezbytné pro udržení základního německého mírového hospodářství, nebudou zahrnuty do lodního parku takto rozděleného mezi Tři velmoce.
5. Mezi třemi vládami je shoda o tom, že se utvoří tripartitní komise pro obchodní loďstvo, složená ze 2 zástupců za každou vládu, doprovázených příslušným personálem, kterážto Komise bude předkládat usnesená doporučení o přidělování příslušných německých lodí třem vládám a bude projednávat ostatní podrobnosti vyplývající z jednání třech vlád o německých obchodních lodích. Komise bude konati svoji prvou schůzi nejpozději dne 1. září 1945 v Berlíně kde bude její sídlo. Každá delegace komise bude míti na základě vzájemnosti právo prohlédnouti si německé obchodní lodě, ať se nacházejí kdekoli.

V. MĚSTO KRÁLOVEC A OKOLNÍ KRAJ

Konference zkoumala návrh sovětské vlády, aby než dojde ke konečnému řešení územních otázek při mírovém uspořádání, ten úsek západních hranic Svazu sovětských socialistických republik, jenž přiléhá k Baltickému moři, vedl od bodu na východním břehu Gdaňského zálivu k východu, severně od Braunsbergu – Goldapu k bodu, kde se setkávají hranice Litvy, Polské republiky a Východního Pruska.

Konference v zásadě schválila návrh sovětské vlády na definitivní odevzdání města Královce a okolního kraje, jak byl popsán výše, Sovětskému svazu, s tou výhradou, že nynější hranice bude přezkoumána znalci. President Spojených států a britský ministerský předseda prohlásili, že budou podporovati tento návrh konference při nadcházejícím mírovém uspořádání.

VI. VÁLEČNÍ ZLOČINCI

Tři vlády vzaly na vědomí diskuse, které se vedly v posledních týdnech v Londýně mezi zástupci Velké Británie, Spojených států, Sovětského svazu a Francie za účelem sjednání dohody o způsobu souzení těch hlavních válečných zločinců, jichž zločiny nelze podle Moskevské deklarace z října 1943 přesně zeměpisně lokalizovati. Tři vlády potvrzují svůj úmysl postavit tyto zločince před rychlý a spravedlivý

soud. Doufají, že vyjednávání vedená za tím účelem v Londýně vbrzku dospějí k dohodě o této otázce a považují za velice důležité, aby s procesem proti těmto hlavním zločincům se započalo co nejdříve. První seznam obžalovaných bude uveřejněn před 1. zářím.

VII. RAKOUSKO

Konference zkoumala návrh sovětské vlády na rozšíření pravomoci rakouské prozatímní vlády na celé Rakousko. Tři vlády se dohodly, že jsou ochotny zkoumat tuto otázku po vstupu britských a amerických oddílů do Vídně. Bylo usneseno, že reparace nebudou na Rakousku požadovány.

VIII. POLSKO

A – Deklarace

S potěšením vzali jsme na vědomí, že mezi zástupci Poláků z Polska i z ciziny došlo k sjednání dohody, která umožnila v souhlase s rozhodnutími učiněnými na Krymské konferenci utvoření polské zatímní vlády národní jednoty, uznané třemi mocnostmi. Navázání diplomatických styků vládami Velké Británie a Spojených států s polskou zatímní vládou národní jednoty mělo za následek, že tyto vlády odvolaly uznání dřívější polské vlády v Londýně, která již neexistuje.

Vlády Velké Británie a Spojených států učinily opatření, aby chránily zájmy polské zatímní vlády národní jednoty, jakožto uznané vlády polského státu, pokud jde o majetek náležející polskému státu a jsoucí na jejich území a pod jejich kontrolou, ať jde o majetek jakéhokoliv druhu. Učinily dále opatření, aby nedošlo k zcizení tohoto majetku třetím osobám. Polské zatímní vládě národní jednoty budou poskytnuty všechny vhodné prostředky k výkonu obvyklých zákonných prostředků za účelem opětného získání jakéhokoliv majetku, náležejícího polskému státu, který byl neprávem zcizen.

Jmenované tři mocnosti rády poskytnou pomoc polské zatímní vládě národní jednoty, aby umožnila návrat do Polska, pokud možná co nejdříve všem Polákům v zahraničí, kteří se chtějí navrátit, čítajíc v to členy polských ozbrojených sil i obchodního loďstva. Očekávají, že těmto Polákům, kteří se vrátí domů, budou poskytnuta osobní i majetková práva na témže základě, jako všem polským občanům.

Jmenované tři mocnosti berou na vědomí, že polská zatímní vláda národní jednoty ve shodě s usneseními Krymské konference dala souhlas, aby byly konány pokud možno co nejdříve svobodné a neomezené volby na základě všeobecného a tajného hlasovacího práva, na kterých všechny demokratické a protinacistické strany budou

míti právo se podílet a postavit kandidáty, a že souhlasí s tím, aby zástupci spojeneckého tisku měli plnou svobodu zpravovat svět o vývoji v Polsku před volbami i po dobu voleb.

B – Západní hranice Polska

V souhlase s dohodou o Polsku, které bylo dosaženo na Krymské konferenci, vyžádali si šéfové tří vlád názor polské zatímní vlády národní jednoty, pokud jde o přírůstek území, které má Polsko obdržeti na severu a na západě. President Polské národní rady a členové polské zatímní vlády národní jednoty byli přijati na konferenci a přednesli plně své názory. Tři šéfové vlád znovu potvrdili svůj názor, že konečné určení západních hranic Polska má být odloženo do mírové konference.

Tři šéfové vlád souhlasí s tím, aby bývalá německá území východně od čáry vedoucí od Baltického moře bezprostředně na západ od Swinemunde a odtud podél řeky Odry až k jejímu soutoku se západní Nisou a podél západní Nisy až k československým hranicím, zahrnující i tu část Východního Pruska, jež podle dohody dosažené na této konferenci nebyla dána pod správu Svazu sovětských socialistických republik a včetně území bývalého svobodného města Gdaňsku, byla spravována až do konečného určení západní polské hranice polskou vládou, a aby pro tento účel nebyla považována za část sovětského okupačního pásma v Německu.

IX. UZAVŘENÍ MÍROVÝCH SMLUV A PŘIJETÍ DO ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ

Tři vlády považují za žádoucí, aby nynější nepřírozené postavení Itálie, Bulharska, Finska, Maďarska, Rumunska skončilo uzavřením mírových smluv. Věří, že ostatní zúčastněné spojenecké vlády budou tento názor sdílet.

Tři vlády zařadily přípravu mírové smlouvy s Itálií na první místo mezi bezprostředně důležité úkoly, jimiž se bude zabývat nová Rada zahraničních ministrů. Itálie byla první ze států Osy, který se s Německem rozešel, přispěla materiálně k jeho porážce, a nyní se přidala ke spojencům v boji proti Japonsku. Itálie se osvobodila od fašistického režimu a činí velký pokrok k obnově demokratické vlády a institucí. Uzavření takové mírové smlouvy s uznanou a demokratickou italskou vládou umožní třem vládám splnit jejich přání podporovat italskou žádost o přijetí za člena Spojených národů.

Tři vlády pověřily také Radu zahraničních ministrů úkolem připravit mírové smlouvy s Bulharskem, Finskem, Maďarskem a Rumunskem. Uzavření mírových smluv s uznanými demokratickými vládami v těchto státech umožní rovněž třem vládám, aby podporovaly žádost těchto vlád o členství v Organizaci spojených národů.

Tři vlády souhlasí s tím, aby každá z nich odděleně zkoumala v blízké budoucnosti, přihlížeje k poměrům, jež budou v tu dobu existovat, otázku navázání diplomatických styků s Finskem, Rumunskem, Bulharskem a Maďarskem v rozsahu možném před uzavřením smluv s těmito zeměmi.

Tři vlády nepochybují, že vzhledem ke změně poměrů, vyplývajícím z ukončení války v Evropě, budou zástupci spojeneckých tisků požívatí plné svobody při informování světa o vývoji poměrů v Rumunsku, Bulharsku, Maďarsku a Finsku.

Pokud se týče přijetí jiných států do Organizace spojených národů, prohlašuje čl. 4. Charty Spojených národů, že:

1. Do Organizace spojených národů mohou být přijaty jako členové všechny ostatní mírumilovné státy, které přijmou závazky obsažené v této chartě a podle soudu Organizace jsou způsobilé a ochotné tyto závazky plnit.
2. O přijetí kteréhokoliv takového státu za člena Spojených národů rozhodne Valné shromáždění na doporučení Rady bezpečnosti.

Pokud se týče tří vlád, budou podporovati žádosti o členství těch států, které zůstaly za války neutrálními a vyhovují výše uvedeným požadavkům.

Tři vlády pokládají však za svou povinnost jasně prohlásit, že nebudou podporovat žádost o členství, předloženou nynější španělskou vládou, která byla utvořena za pomoci mocností Osy a vzhledem ke svému původu, své povaze, své pověsti a k svému těsnému spojení s útočnými státy nemá potřebných vlastností, které by ospravedlnily takové členství.

X. PORUČENSKÁ SOUSTAVA

Konference zkoumala návrh sovětské vlády týkající se otázky poručenských území, jak byla definována v rozhodnutí Krymské konference a v Chartě Organizace spojených národů.

Po výměně názorů na tuto otázku bylo usneseno, že o osudu bývalých italských koloniálních území bude rozhodnuto v souvislosti s přípravou mírové smlouvy s Itálií a že otázka italského koloniálního území přijde na přetřes v zářijovém zasedání Rady zahraničních ministrů.

XI. PŘEZKOUMÁNÍ POSTUPU SPOJENECKÝCH KONTROLNÍCH KOMISÍ V RUMUNSKU, BULHARSKU A MAĎARSKU

Tři vlády vzaly na vědomí, že sovětské zástupci ve spojeneckých kontrolních komisích v Rumunsku, Bulharsku a Maďarsku zaslali svým britským a americkým

kolegům návrhy na zlepšení práce kontrolních komisí, nyní když nepřátelství v Evropě skončilo.

Tři vlády byly zajedno v tom, že se má nyní přikročiti k revizi postupu spojeneckých kontrolních komisí v těchto zemích, berouce zřetel na zájmy a odpovědnost tří vlád, které společně předložily podmínky příměří každému z těchto států, a přijímající za základ, pokud jde o všechny tři státy návrhy sovětské vlády, pro Maďarsko, jak jsou uvedeny v příloze. (Příloha I.)

XII. SPOŘÁDANÝ ODSUN NĚMECKÉHO OBYVATELSTVA

Tři vlády prozkoumajíce tuto otázku po všech stránkách, uznaly, že odsun německého obyvatelstva nebo jeho složek, které zůstávají v Polsku, Československu, Maďarsku, musí být proveden do Německa. Jsou zajedno v tom, že jakýkoliv odsun musí býti prováděn spořádaně a lidsky.

Poněvadž příliv velkého počtu Němců zvětšil by břímě, které již doléhá na okupační úřady, soudí, že Kontrolní rada by měla především zkoumati tento problém se zvláštním zřetelem k spravedlivému rozdělení těchto Němců mezi jednotlivá okupační pásma. Dávají proto svým zástupcům v Kontrolní radě příkaz, aby co nejdříve svým vládám oznámili, kolik takových osob již přišlo do Německa z Polska, Československa a Maďarska, a aby podali odhad, v jaké době a jak rychle by mohly býti provedeny další odsuny vzhledem k nynější situaci v Německu.

Československá vláda, polská prozatímní vláda a kontrolní komise v Maďarsku jsou současně vyzooměny o tom, co je uvedeno výše a požádány, aby zatím zastavily další vyhošťování, než zúčastněné vlády prozkoumají zprávy svých zástupců v Kontrolní radě.

XIII. NAFTOVÉ ZAŘÍZENÍ V RUMUNSKU

Na konferenci bylo dohodnuto zříditi dvě dvoustranné komise znalců, z nichž jedna by se skládala ze členů britských a sovětských a druhá z amerických a sovětských členů, aby vyšetřily fakta a prozkoumaly doklady jako základ pro řešení otázek vzniklých odstraněním naftového zařízení v Rumunsku. Bylo dále dohodnuto, že tyto znalci započnou se svou prací během deseti dnů přímo na místě.

XIV. IRÁN

Bylo dohodnuto, že spojenecká vojska budou okamžitě stáhnuta z Teheránu a že o dalších etapách vyklizení jednotek z Iránu bude uvažováno na schůzi Rady zahraničních ministrů, která se má konat v září 1945 v Londýně.

XV. MEZINÁRODNÍ PÁSMO V TANGERU

Byl prozkoumán návrh sovětské vlády a učiněna tato rozhodnutí:

Po prozkoumání otázky pásma v Tangeru, dohodly se tři vlády, že toto pásmo, které zahrnuje město Tanger a okolní území, zůstane pro svou zvláštní strategickou polohu a důležitost mezinárodní.

Otázka Tangeru se projedná v blízké budoucnosti na pařížské schůzi zástupců vlád Svazu sovětských socialistických republik, Spojených států, Spojeného království a Francie.

XVI. ČERNOMOŘSKÉ ÚŽINY

Tři vlády uznávají, že smlouva uzavřená v Montreux má býti revidována, neboť nevyhovuje dnešním poměrům.

Jako další krok bylo dohodnuto, že věc bude předmětem přímých rozhovorů mezi každou ze tří vlád a vládou tureckou.

XVII. MEZINÁRODNÍ VNITROZEMSKÉ VODNÍ CESTY

Na konferenci se uvažovalo o návrhu delegace Spojených států v této věci a bylo dohodnuto předložití jej k projednání na příští schůzi Rady zahraničních ministrů v Londýně.

XVIII. EVROPSKÁ VNITROZEMSKÁ DOPRAVNÍ KONFERENCE

Britské a americké delegace na konferenci informovaly sovětskou delegaci o přání britské a americké vlády svolati znovu evropskou vnitrozemní dopravní konferenci a prohlásily, že by uvítaly ujistění, že sovětská vláda se zúčastní prací znovu svolané konference. Sovětská vláda souhlasila s účastí na této konferenci.

XIX. SMĚRNICE PRO VOJENSKÉ VELITELE SPOJENECKÉ KONTROLNÍ RADY PRO NĚMECKO

Tři vlády se dohodly, že každá z nich pošle instrukce svému zástupci v Kontrolní radě pro Německo, které by ho seznámily se všemi rozhodnutími učiněnými na konferenci a týkajícími se záležitostí spadajících do oboru jeho působnosti.

XX. POUŽITÍ SPOJENECKÉHO MAJETKU K SATELITSKÝM REPARACÍM NEBO JAKO „VÁLEČNÉ KOŘISTI“

Návrh (Příloha II) podaný americkou delegací byl v zásadě přijat konferencí, ale sepsání dohody o této věci bylo ponecháno vypracování diplomatickou cestou.

XXI. VOJENSKÉ ROZHOVORY

Během konference došlo k schůzím mezi náčelníky štábů tří vlád ohledně vojenských záležitostí všeobecného zájmu.

Podepsáni: J. V. Stalin
Harry S. Truman
C. A. Attlee

BERLÍN, 2. SRPNA 1945

PŘÍLOHA I.

Text dopisu zasláního 12. července zástupcům vlády Spojených států a vlády Spojeného království a spojenecké kontrolní komisi v Maďarsku:

S ohledem na změněnou situaci v souvislosti se zakončením války s Německem považuje Sovětská vláda za nutné stanovit tento pracovní pořad pro spojeneckou kontrolní komisi v Maďarsku:

1. V období až do uzavření míru s Maďarskem, svolá předseda (nebo místopředseda) S. K. K. pravidelné porady s britskými a americkými zástupci k projednání nejdůležitějších otázek týkajících se spojenecké kontrolní komise. Porady se svolávají jednou za deset dní nebo častěji v případě nutnosti.

Směrnice S. K. K. v zásadních otázkách budou vydány maďarským úřadům předsedou spojenecké kontrolní komise po dohodnutí těchto směrnic s britskými a americkými zástupci.

2. Britští a američtí zástupci v S. K. K. se zúčastní všeobecných konferencí přednostů oddělení a delegátů S. K. K. svolaných předsedou S. K. K. kteréžto schůze budou mít pravidelnou povahu. Britští a američtí zástupci se též zúčastní v případech, kde to bude na místě osobně nebo svými zástupci smíšených komisí vytvořených předsedou S. K. K. ke zkoumání otázek souvisejících s výkonem funkce S. K. K..

3. Americkým a britským zástupcům bude povolen volný pohyb v zemi s podmínkou, že S. K. K. bude předem informována o době a směru cest.

4. Veškeré otázky související s povolením vstupu nebo obchodu členů personálu amerických a britských zástupců v Maďarsku budou na místě rozhodnuty předsedou S. K. K. ve lhůtě delší než jeden týden.
5. Doprava pošty, nákladů a diplomatických kurýrů leteckou cestou do Maďarska a opačně se provádí britskými a americkými zástupci u S. K. K. Podle úprav a ve lhůtách stanovených S. K. K. nebo zvláštních případech na základě předchozí součinnosti s předsedou S. K. K.

Považuji za nutné dodat, že ve všech ostatních bodech zůstanou platné statuty týkající se S. K. K. v Maďarsku, které byly potvrzeny 20. ledna 1945, i nadále v platnosti.

PŘÍLOHA II.

1. Břemeno reparací a „válečných kořistí“ nemá postihnouti spojenecké příslušníky.
2. Provozní zařízení. – Jsme proti odvázení takového spojeneckého majetku z titulu reparace, „válečné kořisti“ nebo pod jinou záminkou. Spojeneckým příslušníkům by byla způsobena škoda zničením továrních podniků a z toho vyplývající ztrátou trhů a obchodních styků. Zabavení spojeneckého majetku znemožňuje satelitnímu státu, aby splnil závazek obnoviti práva a zájmy Spojených národů a jejich příslušníků v nedotčeném stavu. Spojené státy spoléhají na to, že jiné okupační mocnosti vrátí jakékoliv zařízení již odvezené a zastaví jeho odvoz. Tam, kde takové zařízení nebude nebo nemůže být vráceno, budou Spojené státy žádat, aby satelitní stát poskytl přiměřenou náhradu, skutečnou a brzkou náhradu amerických příslušníků a aby tato náhrada měla stejnou přednost jako zaplacení reparací.

Tyto zásady se vztahují na všechny majetek, který je buď úplně nebo z větší části vlastnictvím spojeneckých příslušníků. V případě odvezení majetku, na kterém americký stejně jako spojenecký zájem je menší než podstatný, očekávají Spojené státy přiměřenou, skutečnou a brzkou náhradu.

3. Běžná výroba. – I když se Spojené státy nestaví proti reparacím z běžné výroby spojeneckých investic, musí satelitní stát poskytnouti okamžité a přiměřené odškodnění spojeneckým příslušníkům, včetně postačujících deviz nebo výrobků, aby mohli hraditi odůvodněné náklady v devizách a převésti přiměřený zisk ze své investice. Také takovéto náhrady musí mít stejnou přednost jako reparace.

Považujeme za nutné, aby satelitní státy neuzavíraly smluv, ujednání nebo dohod, které odpírají spojeneckým příslušníkům přístup za stejných podmínek k surovinám, obchodu, průmyslu a aby přiměřeně pozměnily jakékoli platné dohody, které by mohly mít takový účinek.¹

¹Převzato z publikace OSN - Vznik a ustavení, Orbis Praha 1950, s. 119 - 137